

Jordbruksverkets vägledning till

EU:s regler för ekologisk växtodling

Växtodlingsenheten-ekologiskt lantbruk
Maj 2010

Jordbruksverkets vägledningar finns på vår webbplats:
www.jordbruksverket.se

Innehåll

1.	Inledning	3
1.1.	Om Jordbruksverkets vägledningar	3
1.2.	Andra informationskällor.....	4
2.	Grundläggande mål och principer.....	5
3.	Centrala myndigheter	7
4.	Kontroll.....	8
4.1.1.	Godkända kontrollorgan för ekologisk produktion	8
4.1.2.	Anslutning till kontroll	8
4.1.3.	Årliga kontrollbesök.....	9
4.1.4.	Påföljder vid avvikelser från reglerna	9
4.1.5.	Märkning	9
5.	Regler för ekologisk växtodling.....	11
5.1.	Genetiskt modifierade organismer.....	11
5.2.	Omställning.....	12
5.2.1.	Omställningsperiodens längd	12
5.2.2.	Produkter från mark under omställning.....	13
5.2.3.	Retroaktiv omställning	13
5.2.4.	Kortare omställningstid i vissa fall.....	13
5.2.5.	Fodergrödor	13
5.2.6.	Omställning av växtproduktion och djurhållning.....	14
5.3.	Utsäde och annat förökningsmaterial	15
5.3.1.	Krav på ekologiskt förökningsmaterial	15
5.3.2.	Undantag från kravet på ekologiskt förökningsmaterial	17
5.4.	Jordens bördighet och växtnäingsförsörjning.....	19
5.4.1.	Grundläggande krav	19
5.4.2.	Gödsel- och jordförbättringsmedel.....	20
5.4.3.	Gödsel från industrijordbruk (jordbruk med intensiv djurproduktion)	21
5.5.	Bekämpning av skadegörare.....	23
5.5.1.	Förebyggande åtgärder	23
5.5.2.	Godkända växtskyddsmedel.....	23
5.5.3.	Generellt krav på godkännande i Sverige.....	23
5.5.4.	Användning av andra medel.....	24
5.5.5.	Skyddsavstånd	25
5.6.	Särhållning av ekologisk och icke-ekologisk produktion.....	26
5.6.1.	Olika produktionsenheter	26
5.6.2.	Krav på olika sorter	26
5.6.3.	Undantag från kravet på olika sorter	26
5.6.4.	Flera produktionsenheter drivna av samma aktör	27
5.7.	Krav på dokumentation.....	28
6.	Vildväxande produktion.....	29
7.	Odling i substrat.....	30
7.1.	Svampodling.....	30
7.2.	Odling i krukor och avgränsade bäddar	30
8.	Bilaga 1. Tillåtna gödselmedel och jordförbättringsmedel	31
9.	Bilaga 2. Tillåtna växtskyddsmedel	35
10.	Bilaga 3. Lagstiftning.....	38
11.	Bilaga 4. Definitioner.....	39

1. Inledning

1.1. Om Jordbruksverkets vägledningar

EU:s regler för ekologisk produktion omfattar produktion, beredning, förvaring och import av ekologiskt framställda jordbruksprodukter och livsmedel.

Den 1 januari 2009 trädde nya EU-regler för ekologisk produktion i kraft. Innan det nya regelverket beslutades sågs de gamla reglerna över och ändrades i viss mån. De nya reglerna finns publicerade i flera olika EU-förordningar, se avsnitt 10, bilaga 3, i denna vägledning.

Denna vägledning riktar sig till lantbrukare, rådgivare och kontrollorgan. Vägledningen sammanfattar och förklarar det som rör ekologisk växtodling. I marginalen till höger ser du hänvisningar till vilken författning (oftast en EU-förordning) en regel finns i. Den första sifferkombinationen är lagstiftningens nummer. ”Art” berättar vilken artikel i lagstiftningen regeln finns i. I avsnitt 10, bilaga 3, finns en förteckning till de lagstiftningar som vägledningen grundar sig på och som du kan hitta referenser till i högermarginalen.

I definitionsavsnittet i avsnitt 11, bilaga 4, hittar du definitionerna till viktiga begrepp som används i EU-lagstiftningen.

Vägledningen är tänkt att användas som uppslagsverk, inte att läsas från pärm till pärm. Den här vägledningen är granskad och beredd av jurist och av avdelningschefen på växtodlingsavdelningen. Trots det är vägledningen *inte* en del av gällande regelverk utan en sammanställning av regelverket och en hjälp att orientera sig i och förstå EU:s regelverk. Vägledningen ersätter *inte* regelverket när det gäller att avgöra vad som är korrekt. Endast den EU-lagstiftning som offentliggörs i pappersutgåva av Europeiska gemenskapens officiella tidning är giltig.

Det kan ha skett ändringar i regelverket efter vägledningens utgivning. I denna utgåva av vägledningen finns ändringar till och med oktober 2009 införda.

Det är du som lantbrukare som ansvarar för att reglerna för ekologisk produktion följs och att de produkter du säljer får kallas ekologiska. Som lantbrukare ska du också följa de relevanta generella regler som gäller i Sverige. I några fall är sådana regler kommenterade i vägledningen, men vanligtvis inte.

Observera att reglerna för miljöersättningen ekologiska produktionsformer skiljer sig från reglerna i EU-förordningarna för certifierad ekologisk produktion. Uppfyller man reglerna för certifierad ekologisk produktion uppfyller man även produktionsvillkoren för miljöersättningen. Jordbrukare som gått in i åtaganden 2007 eller senare måste ha certifierad produktion för att få full ersättning. Du kan läsa mer om miljöersättningen på Jordbruksverkets [webbplats](#).

För vissa av EU-reglerna framgår det inte helt tydligt hur regeln ska tillämpas. I vissa fall kan avsikten med regeln uppnås genom olika sätt att

tillämpa regeln. Förtydligandena under rubriken ”Kommentarer” beskriver tillämpningar enligt överenskommelser på de kalibreringsmöten Jordbruksverket har med kontrollorganen eller på referensgruppsmöten med branschorganisationer, kontrollorgan, konsumentorganisationer och andra myndigheter. I vissa fall hänvisar kommentarerna till de svenska lagar och föreskrifter som bestämmer tillämpningen. Om det finns osäkerhet om hur en viss regel ska förstås kan Jordbruksverket be EU-kommissionen att frågan tas upp vid ett möte med ständiga kommittén för lagstiftning om ekologisk produktion (SCOF). EU-kommissionen kan då delge medlemsstaterna sin syn på hur regeln ska tillämpas. Det förekommer också ibland att EU-kommissionen lämnar ut en skriftlig förklaring kring hur man anser att en viss regel ska tillämpas.

1.2. Andra informationskällor

Den här vägledningen gäller växtodling. Jordbruksverket har särskilda vägledningar om ekologisk animalieproduktion. De finns – liksom denna vägledning om ekologisk växtodling – på Jordbruksverkets [webbplats](#).

Under avsnittet Regler och certifiering, på Jordbruksverkets webbplats, finns [Frågor och svar](#), med svar på specifika frågor inom ekologisk produktion.

Information om EU:s regler för ekologiskt framställda livsmedel och märkning av bearbetade ekologiska livsmedel finns på Livsmedelsverkets [webbplats](#).

2. Grundläggande mål och principer

I de inledande satserna till rådsförordningen (EG) nr 834/2007 betonas vikten av att fastställa grundläggande principer och att minska detaljregleringen. Mer uttryckligt definierade principer och bestämmelser bidrar till öppenhet, ökat konsumentförtroende och skapar en harmoniserad syn på begreppet ekologisk produktion.

834/2007
ipreambel 4, 5

Ekologiskt jordbruk bygger i första hand på förnyelsebara resurser inom lokalt organiserade jordbrukssystem. Avfall och biprodukter från växter och djur återvinns för att återföra näring till marken. Ekologisk växtproduktion bidrar till att bibehålla och öka jordens bördighet och förhindra erosion. Växterna får i första hand näring genom markens ekosystem, inte genom att man tillför lösliga gödselmedel.

834/2007preambel
11, 12

Målen för ekologisk produktion är ett hållbart jordbrukssystem som

- respekterar naturens system och kretslopp samt upprätthåller och förbättrar kvaliteten på jord och vatten, växternas sundhet och djurens hälsa samt balansen mellan olika delar i systemet,
- bidrar till hög grad av biologisk mångfald,
- använder energi och naturresurser som vatten, jord, organiskt material och luft på ett ansvarsfullt sätt,
- uppfyller stränga djurskydds krav och i synnerhet respekterar djurens artspecifika behov,
- framställer produkter av hög kvalitet med hjälp av processer som inte skadar miljö, människors hälsa, växters sundhet eller djurs hälsa och välbefinnande.

834/2007 art 3

834/2007 art 4

Ekologisk produktion ska grundas på följande principer:

- Lämplig utformning och hantering av biologiska processer på grundval av ekologiska system. Användning av systeminterna, platsgivna förutsättningar och naturresurser genom metoder,
 - som utnyttjar levande organismer och mekaniska produktionsmetoder,
 - för markrelaterad odling av grödor och animalieproduktion,
 - för vattenbruk som överensstämmer med principer om hållbart utnyttjande av fiskeresurserna,
 - som inte använder GMO och produkter som framställs av eller med GMO (undantag veterinärmedicinska läkemedel),
 - som grundar sig på riskbedömning och i förekommande fall på användning av försiktighetsåtgärder och förebyggande åtgärder.
- Begränsad användning av externa insatsvaror som inskränker sig till:

- insatsvaror från ekologisk produktion,
- naturliga eller naturligt härledda ämnen,
- mineralgödsel med låg löslighet och med naturligt ursprung.
- Strikt begränsad användning av kemiskt syntetiserade insatsvaror till undantagsfall då:
 - det inte finns lämpliga hanteringsmetoder,
 - ovanstående externa insatsmedel inte finns tillgängliga eller leder till oacceptabel miljöpåverkan.

834/2007 art 16

Användningen av externa insatsmedel regleras av de förteckningar som i dagligt tal kallas positivlistor. Det som finns med i förteckningarna är tillåtet, allt annat är inte tillåtet i ekologisk produktion. Det finns positivlistor för växtskyddsmedel, gödselmedel och jordförbättringsmedel, foderråvaror och fodertillsatser, rengörings- och desinfektionsmedel.

889/2008 Bilaga I
889/2008 Bilaga II

De positivlistor som berör växtodling är bilaga I (gödselmedel och jordförbättringsmedel) och bilaga II (växtskyddsmedel) i tillämpningsförordningen (EG) nr 889/2008, se avsnitten 5.4.2 och 5.5.2 samt bilagorna i avsnitt 8 och 9 i denna vägledning. För djurhållning och bearbetade livsmedel finns andra positivlistor i tillämpningsförordningen. Användningen av rengöringsmedel och desinfektionsmedel i växtproduktion regleras av Jordbruksverkets beslut SJVFS 2009:22. Beslutet kommer att ersättas av en föreskrift under 2010.

834/2007 art 12.1 j
SJVFS 2009/22.

834/2007 art 16.2
834/2007 art 16.5

Andra produkter än växtskyddsmedel, gödselmedel och jordförbättringsmedel, foderråvaror och fodertillsatser, rengörings- och desinfektionsmedel får användas i ekologisk produktion, dock med hänsyn tagen till de allmänna principerna för ekologisk produktion enligt artiklarna 3 – 7 i rådsförordningen (EG) nr 834/2007 och som har återgivits ovan i detta avsnitt.

3. Centrala myndigheter

[Jordbruksverket](#) är behörig myndighet och ansvarar för kontroll över efterlevnaden av EU-bestämmelserna i fråga om produktion och hantering i övrigt av jordbruksprodukter från ekologisk produktion.

Jordbruksverket, 551 82 Jönköping
036-15 50 00; Kundtjänst 0771-223 223
www.jordbruksverket.se

[Konsumentverket](#) ansvarar för kontroll över efterlevnaden av EU-bestämmelserna i fråga om marknadsföringen av ekologiska produkter.

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad
0771-42 33 00
www.konsumentverket.se

[Livsmedelsverket](#) är behörig myndighet och ansvarar för kontroll över efterlevnaden av EU-bestämmelserna i fråga om ekologiska livsmedel.

Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala
018-17 55 00
www.slv.se

[Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll \(SWEDAC\)](#) är behörig myndighet och har ansvar för ackreditering, godkännande och tillsyn över kontrollorgan verksamma inom ekologisk produktion.

Swedac, Box 2231, 10315 Stockholm
08-406 83 00
www.swedac.se

Begreppet behörig myndighet innebär att myndigheten har ansvar för sådant som EU-förordningarna för ekologisk produktion ålägger behörig myndighet. Ansvar för kontroll innebär att myndigheterna har ett övergripande ansvar för kontrollsystemet. I Sverige har Jordbruksverket och Livsmedelsverket, som behöriga myndigheter inom respektive ansvarsområde, delegerat kontrolluppgifterna till kontrollorganen.

[SFS 2009:27](#) 2 §
och 4 §

4. Kontroll

4.1.1. Godkända kontrollorgan för ekologisk produktion

Kontrollen av ekologisk produktion är i Sverige delegerad till godkända kontrollorgan. Det finns för närvarande fyra godkända kontrollorgan. Dessa erbjuder flera olika certifieringstjänster utöver kontroll enligt EU:s regler om ekologisk produktion. För närmare information – kontakta respektive kontrollorgan.

- Aranea Certifiering AB, www.araneacert.se, tfn 018-170000, E-post: lantbruk@araneacert.se
- HS-Certifiering AB, www.hscertifiering.se/, tfn 0480-156 70; 0371-702 29, E-post: certifiering@smak.se
- SMAK, www.smak.se, tfn 040-46 00 72, E-post: info@hscertifiering.se
- Valiguard, www.valiguard.com, tfn 018-18 85 75, 08-20 01 42, E-post: Foodsafety.sc@saiglobal.com (endast livsmedelsförädling)

De godkända kontrollorganen ska tillämpa EU:s regler för ekologisk produktion i sitt kontroll- och certifieringsarbete.

4.1.2. Anslutning till kontroll

Anslutning till kontroll kan göras när som helst under året. Du ska då lämna en beskrivning av företaget och produktionen till kontrollorganet. Beskrivningen ska omfatta:

- En beskrivning av företagets alla produktionsenheter, även konventionella om du har sådana och företagets verksamhet. Som produktionsenheter räknas till exempel skiften, betesmark, djurstallar och lokaler för lagring, förpackning och beredning av insatsvaror eller produkter.
- En förteckning över vad du gör för att vara säker på att reglerna för ekologisk produktion följs. Om du har spridningsavtal med ett annat företag redovisar du det. Skriv ned hur produktionen går till hos dig och vilka rutiner som finns. Följ gärna det som ska ingå i journalen över växtproduktionen, se avsnitt 5.7 i denna vägledning.
- En redovisning av vad du gör för att minimera risken för att otillåtna ämnen kommer in i din ekologiska produktion.

Kontrollorganet kan ge mer information. Är ditt företag anslutet till ett annat kvalitetssäkringssystem kan du ofta utgå från den beskrivning av din verksamhet som du använder för det systemet.

Du ska skriva under ett åtagande där du intygar att du tänker följa reglerna och att du kommer att acceptera de sanktioner du kan få om du inte följer reglerna. Du åtar dig också att skriftligen meddela dina kunder att levererade produkter inte får säljas som ekologiska om det skulle vara så att reglerna för ekologisk produktion inte följts.

När du har visat för kontrollorganet att ditt företag uppfyller alla regler för ekologisk produktion får du ett certifikat. På certifikatet kan det både stå uppgifter om produktion som är under omställning och om produktion som

834/2007 art 27.4

889/2008 art 63.1
SJVFS 2009:09

889/2008 art 73

889/2008 art 3.3

889/2008 art 72

889/2008 art 63.1c

889/2008 art 63.2

EN 45011 12.3
834/2007 art 29.1
889/2008 art 68
889/2008 bilaga XII

är ekologisk. Det står också om certifikatet enbart gäller EU-reglerna eller också certifiering enligt KRAV:s regler. KRAV:s regler måste minst följa reglerna enligt EU-förordningarna.

Observera att det för miljöersättningen för ekologisk produktion finns senaste datum för ansökan och för start av omläggningen. För information om datum för det aktuella året se [Jordbruksverkets webbplats](#).

4.1.3. Årliga kontrollbesök

Håll beskrivningen av din produktion uppdaterad. Ändrar du i verksamheten ska du i god tid underrätta kontrollorganet om ändringen.

889/2008 art 64

Kontrollorganet besöker ditt företag minst en gång per år. Kontrollorganet behöver inte föränmäla sitt besök.

889/2008 art 65.1

Vid misstanke får kontrollorganet ta prover på exempelvis mark eller produkter för att undersöka om ämnen som inte är tillåtna för ekologisk produktion har använts. Kontrollorganet får också ta del av din ekonomiska bokföring och all dokumentation i övrigt av ditt företag. Om du bedriver konventionell produktion i samma trakt som du har din ekologiska växtodling ska även de enheter som används för den produktionen omfattas av kontroll.

889/2008 art 65.2

889/2008 art 66.1

889/2008 art 73

4.1.4. Påföljder vid avvikelser från reglerna

När ett kontrollorgan konstaterar avvikelser eller överträdelser ska det vidta åtgärder. Vissa mindre avvikelser kan påpekas av kontrollorganet. Sådana avvikelser kan du rätta till utan att det påverkar produkters ekologiska status. Vid allvarigare avvikelser kan kontrollorganet återkalla utfärdat certifikat för vissa produkter eller för hela produktionen.

EN 45011 4.6
834/2007 art 30

När ett kontrollorgan konstaterar sådana överträdelser som innebär att en viss mängd produkter inte längre kan betraktas som ekologiska, ska ekomärkningen tas bort från de aktuella produkterna. Beslutet om att ta bort märkning fattas av Livsmedelsverket för förädlade livsmedel och av Jordbruksverket för jordbruksprodukter i övrigt.

SFS 2009:27.5 §

4.1.5. Märkning

Produkterna ska märkas med kodnumret för det kontrollorgan som producenten är ansluten till. Efter den 1 juli 2010 krävs dessutom märkning med ursprungsort för produkter producerade inom EU. Alla certifierade och färdigförpackade livsmedel producerade inom EU måste efter den 1 juli 2010 märkas med den nya gemenskapslogotypen. Om du är ansluten till KRAV eller Demeter kan produkten dessutom märkas med KRAV- eller Demeter-logotypen. Redan upptryckt förpackningsmaterial kan du använda under en övergångstid fram till den 1 januari 2012. För närmare detaljer om hur märkningen på livsmedel ska utformas, se Livsmedelsverkets webbplats och de aktuella artiklarna i förordningen.

834/2007 art 24
889/2008 art 58
889/2008 art 97

889/2008 art 95.10

Det finns också information på EU:s webbplats om EU:s nya [logotyp](#) (http://ec.europa.eu/agriculture/organic/eu-policy/logo_sv). Det finns en [användarmanual](#) och [frågor och svar](#) om logotypen. Logotypen kan laddas ner från webbplatsen.

Begreppet ekologisk eller ord med ”bio” och ”eko”, enskilt eller i kombination, får endast användas på certifierade produkter. I reklam eller andra handelsdokument får endast begreppet ekologisk eller ord med ”bio” och ”eko” användas med hänvisning till certifierade produkter.

834/2007 art 23.1

Produkter som odlas på omställningsmark kan, efter det att marken varit under omställning minst 12 månader, märkas med ”producerad under omställning till ekologiskt jordbruk”.

889/2008 art 62

5. Regler för ekologisk växtodling

5.1. Genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer (GMO) och produkter som **framställts av eller med** sådana organismer får inte användas i ekologisk odling. Med **'framställd av'** menas att produkten, helt eller delvis, är framställd av eller från en GMO även om produkten i sig själv inte innehåller, är eller består av GMO. Med **'framställd med'** menas att produkten, helt eller delvis, är framställd genom användning av en GMO i produktionskedjan. Man går dock inte hur långt som helst tillbaka i produktionskedjan utan bara till senaste levande organism. Är den senaste levande organismen i produktionskedjan en GMO får produkten inte användas, är den senaste levande organismen i produktionskedjan inte en GMO får produkten användas i ekologisk produktion eller märkas som ekologisk.

Enligt EU:s lagstiftning om GMO ska produkter som används som foder eller livsmedel märkas om de har **framställts av** GMO. I de fallen kan man förlita sig på märkningen. För andra produkter än foder och livsmedel och i de fall produkten har **framställts med** GMO, krävs att den som köper eller använder sådana produkter i ekologisk produktion kräver en säljardeklaration, ett intyg om GMO-frihet, från den som har levererat produkten. Säljardeklarationen får utformas enligt bilaga XIII i tillämpningsförfordningen 889/2008. Säljardeklarationen ska finnas tillgänglig vid kontroll av kontrollorganen eller behörig myndighet.

Veterinärmedicinska läkemedel som framställts av eller med GMO får användas i ekologisk produktion.

Förlaga till säljardeklaration, intyg om GMO-frihet enligt bilaga XIII i 889/2008:

834/2007 art 4a iii
834/2007 art 9.1
834/2007 art 2
definitioner

834/2007 art 9.2

834/2007 art 9.3

889/2008 art 69

834/2007 art 4 a iii

Bilaga XIII	
Förlaga till en säljardeklaration enligt artikel 69	
Förlaga till en säljardeklaration enligt artikel 9.3 i rådets förordning (EG) nr 834/2007	
Säljarens namn och adress:	
Varupartiets nummer:	Produktnamn:
Ingredienser:	
(Ange alla ingredienser som ingår i produkten/ använts sist i produktionsprocessen)	
.....	
.....	
Jag intygar härmed att denna produkt varken har framställts "av" eller "med" genetiskt modifierade organismer (GMO) enligt definitionen i artiklarna 2 och 9 i rådets förordning (EG) nr 834/2007. Jag känner inte till något som tyder på att uppgifterna i denna deklaration är oriktiga.	
Jag intygar följaktligen att den ovan nämnda produkten uppfyller kraven i artikel 9 i förordning (EG) nr 834/2007 avseende förbudet mot användning av GMO.	
[Om denna deklaration dras tillbaka eller ändras, eller om det kommer fram någon information som skulle undergräva riktigheten i denna deklaration, åtar jag mig att omedelbar underrätta vår kund och det kontrollorgan/den kontrollmyndighet som denne är underställd om detta.]	
Jag bemyndigar härmed det kontrollorgan eller den kontrollmyndighet, enligt definitionen i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007, som vår kund är underställd till att undersöka riktigheten i denna deklaration och	

5.2. Omställning

5.2.1. Omställningsperiodens längd

Den tid som löper från det att omställningen påbörjas till dess att produkter från den omlagda marken får märkas och marknadsföras som ekologiska, kallas omställningstid.

Omställningstiden ska pågå minst:

- två år före sådd för ettåriga grödor,
- två år före skörd/bete på vall eller fleråriga foderväxter,
- tre år före skörd av fleråriga grödor (utom foderväxter).

Omställningstiden startar tidigast vid den tidpunkt då anmälan sker till kontrollorganet. I Sverige tillämpas detta så att omställningstiden räknas tidigast när det undertecknade avtalet finns hos kontrollorganet med beskrivning av företag och verksamhet samt förteckning över skiften (se avsnitt 4.1.2 i denna vägledning).

Under omställningstiden ska alla regler som gäller för ekologisk produktion följas men produkterna får inte säljas som ekologiska. Det innebär att reglerna för att driva både ekologisk och icke-ekologisk produktion gäller på samma sätt för produktion under omställning som de gör för ekologisk certifierad produktion (se avsnitt 5.6). Samma gröda får alltså inte odlas på omställningsmark och konventionellt om det inte är lätt åtskiljbara sorter. Däremot får samma sort odlas på omställningsmark som på helt omställd mark, men du måste kunna visa hur produkterna har hållits åtskiljda för ditt kontrollorgan.

Omställningstider för grödor i ekologisk produktion

Gröda	Omställd gröda	Omställningsgröda/foder
Ettåriga grödor (spannmål, proteingrödor, majs- och helsädesensilage etc.)	Omställning påbörjad 24 månader före sådd av grödan	Omställning påbörjad innan sådd och minst 12 månader före skörd av grödan
Fleråriga foderväxter (vall och bete på åkermark)	Omställning påbörjad 24 månader före skörd av grödan.	Omställning påbörjad minst 12 månader före skörd av grödan.
Andra fleråriga grödor än foderväxter (frukt och bär)	Omställning påbörjad 36 månader före skörd av grödan	Omställning påbörjad minst 12 månader före skörd av grödan.
Betesmarker	Omställning påbörjad 24 månader före marken betas. Betesmarker och rastgårdar till svin och fjäderfä 12 månader ¹	

¹ Kan förkortas till 6 månader om marken inte har varit behandlad med medel som är otillåtna i ekologisk produktion.

834/2007 art 17
889/2008 art 36.1

834/2007 art 17.1 a
834/2007 art 28.1
889/2008 art 63.3

834/2007 art 17.1 f
889/2008 art 36.1

834/2007 art 11

834/2007 art 17.1 d

889/2008 art 36.1
889/2008 art 2 i
definition av
omställningsfoder

5.2.2. Produkter från mark under omställning

Efter 12 månader av omställningstiden kan produkterna säljas märkta med uppgiften ”producerad under omställning till ekologiskt jordbruk” samt med kontrollorganets kodnummer. Märkningen utformas enligt förordningens anvisningar. Detta gäller enbart produkter som endast innehåller en enda ingrediens av jordbruksursprung.

889/2008 art 62

Det är också möjligt att använda eller sälja produkterna som omställningsfoder. Som omställningsfoder räknas foder som producerats under omställning, dock ej foder som producerats under första året av omställning, se vidare avsnitt 5.2.5.

889/2008art 21

5.2.3. Retroaktiv omställning

Omställningstiden får i vissa fall räknas retroaktivt. Godkännandet av arealer retroaktivt sker på två olika sätt, beroende på om skiftena har ingått i ett åtagande för miljöersättning eller inte. I de fall skiftena ingår i ett åtagande för miljöersättning har Jordbruksverket fattat ett generellt beslut att omställningstiden kan räknas retroaktivt. Då räcker det med att kontrollorganet kontrollerar att ett åtagande har funnits för de år som krävs för omställning. Det gäller arealer som ingått i ett åtagande för miljöersättningarna ekologiska produktionsformer, betesmarker och slätterängar, våtmarker samt skyddzoner som har gränsat till mark i ekologiska produktionsformer. Om åtagande för miljöersättning inte finns, måste ansökan lämnas till Jordbruksverket för ett individuellt beslut. Kontrollorganet gör en utredning och lämnar ett underlag tillsammans med ansökan till Jordbruksverket. En oberoende person som känner till förhållandena på företaget och de aktuella skiftena ska intyga att inga otillåtna medel har använts på skiftena under den period om minst tre år som ansökan gäller.

889/2008 art 36.2

SJVFS 2009:23

5.2.4. Kortare omställningstid i vissa fall

Omställningsperioden kan också förkortas om marken har använts för vetenskapliga försök eller omfattats av någon behandling som föreskrivits som obligatorisk av en myndighet. I dessa fall krävs godkännande av Jordbruksverket.

889/2008 art 36.4

Omställningstiden för betesmarker och rastgårdar för fjäderfä, svin och andra enkelmagade djur (icke växtätande arter enligt förordningstexten) är ett år. Kan producenten bevisa att marken det senaste året inte har behandlats med produkter som inte är godkända för ekologisk produktion kan tiden minskas till sex månader.

889/2008 art 37.2

5.2.5. Fodergrödor

Fodergrödor kan skördas och användas som omställningsfoder 12 månader efter omställningsperioden har påbörjats. Omställningsfoder som produceras på det egna företaget kan användas till 100 % till djur under omställning och till redan omställda djur. Redan första året under omställning kan foder från beten, från fleråriga foderväxter eller från proteingrödor användas till gårdens egna djur. Dock får dessa djurens foderintag maximalt utgöras av 20 % foder från första året under

889/2008 art 2 i

889/2008 art. 21

omställning. Proteingrödan ska ha såtts efter det att omläggningen har påbörjats.

Kommentarer

Som proteingrödor räknas storfröiga baljväxter, som:

- Grödkod 30 - ärter, utom konservärter
- Grödkod 32 - åkerbönor som här likställs med bondbönor och hästbönor
- Grödkod 33 - sötlupiner som får ge högst 5 procent bittra frön
- Proteingrödor grödor i blandningar med spannmål där utsädet vikt består av mer än 50 procent proteingrödor

Proteingrödorna kan skördas gröna, som helsädesgröda.

5.2.6. Omställning av växtproduktion och djurhållning

Företag med både växtproduktion och djurhållning måste beakta både reglerna för omställning av marken och reglerna för omställning av djuren. Du kan välja att ställa om både växtproduktion och djurhållning samtidigt om djuren huvudsakligen (>50 %) utfodras med produkter från den egna produktionsenheten och om djuren fanns på gården vid omställningsperioden eller är födda där under omställningsperioden. Då är omställningstiden 24 månader för mark och djur. Observera att det inte finns ekologiska produkter från växtodlingen direkt efter 24 månader. I annat fall ska hänsyn tas till de separata omställningstiderna för mark och djur. Flera faktorer såsom självförsörjningsgrad på foder och andelen tillåtet omställningsfoder har betydelse för hur omställningen då kan göras. Se närmare i Jordbruksverkets vägledningar för djurhållning.

Kommentar

Om marken har behandlats eller tillförts något medel som inte är godkänt i ekologisk produktion ska en ny omställningsperiod påbörjas för det aktuella skiftet.

889/2008 art 21

889/2008 art 38.2

889/2008 art 38.1

889/2008 art 19.1

5.3. Utsäde och annat förökningsmaterial

5.3.1. Krav på ekologiskt förökningsmaterial

Alla ekologiska odlare ska använda ekologiskt framtaget förökningsmaterial. För ettåriga växter innebär det att utsädet, eller föräldragenerationens planta vid vegetativ förökning, ska komma från växter som odlats ekologiskt i minst en generation. Utsäde eller vegetativt förökningsmaterial av fleråriga växter ska komma från en generation som odlats ekologiskt i minst två odlingssäsonger. Plantor för utplantering, exempelvis för grönsaksproduktion, ska alltid vara ekologiskt framställda. Under vissa förutsättningar kan användning av icke-ekologiskt utsäde eller vegetativt förökningsmaterial godkännas, se vidare avsnitt 5.3.2.

Utsäde eller vegetativt förökningsmaterial får inte vara behandlat med medel som inte är tillåtna i ekologisk produktion. När godkännande för användning av icke-ekologiskt utsäde nämns i vägledningens text gäller alltid att det inte får vara behandlat med otillåtna medel, såsom exempelvis kemiska betningsmedel. Behandling exempelvis med biologiska medel (mikroorganismer) och värmebehandling är tillåten. Vegetativt förökningsmaterial får inte heller behandlas med otillåtna medel efter själva odlingsperioden.

Du får använda icke-ekologiskt odlat utsäde användas för framställning av certifierat utsäde till försäljning eller till eget bruk. Det får dock inte vara behandlat med otillåtna medel.

Kommentarer

Om du ska odla utsäde till försäljning ska utsädeslagstiftningen följas. För att du ska få saluföra utsäde av lantbruksväxter måste utsädet vara certifierat. För att du ska få saluföra utsäde av köksväxter ska det vara certifierat eller uppfylla de krav för kontrollerat standardutsäde som Jordbruksverket föreskriver. Det är inte tillåtet att saluföra utsäde som inte är certifierat för utsäde eller på annat sätt inte uppfyller de krav som Jordbruksverket föreskriver. Se vidare på Jordbruksverkets webbplats om [utsädesodling](#).

Nya regler gör det möjligt att få med bevarandesorter av lantbruksväxter på den svenska sortlistan. Det betyder att det blir tillåtet att marknadsföra och sälja utsäde av dessa sorter. Se vidare på Jordbruksverkets webbplats om [bevarandesorter](#).

Utsäde eller vegetativt förökningsmaterial framställt på mark under omställning till ekologisk produktion får användas i ekologisk produktion som ekologiskt producerat utsäde eller som ekologiskt producerat vegetativt förökningsmaterial. Vid odling av utsäde eller vegetativt förökningsmaterial under första omställningsåret ska du ha anmält omställning till ekologisk produktion till en godkänd kontrollorganisation innan sådd av grödan eller minst 12 månader före skörd när det gäller vallfrö.

834/2007 art 12 i

Undantag i
2092/91 art. 6a för
småplantor
upphörde
31.12.1997

889/2008 art 45.2

834/2007 art 12 g
889/2008 bilaga II

34/2007 art 12 i

SFS 2000:1330
SJVFS 1994:22
SJVFS 1994:23
SJVFS 1994:24
SJVFS 1995:90

889/2008 art 45.1 a
889/2008 art 62 a

Märkning av utsäde

Du ska som göra en noggrann mottagningskontroll när utsädet levereras till gården.

Det ska framgå av märkningen att det är ekologiskt utsäde. EU:s regler anger för närvarande inga detaljer om hur ekologiskt utsäde ska vara märkt förutom att kontrollorganets kodnummer ska anges.

834/2007 art 24.1a

834/2007 art 26 c

Utsäde eller förökningsmaterial får inte vara behandlat med medel som inte är tillåtna i ekologisk produktion. Om utsädet är behandlat ska det vara märkt med en gul etikett med svart ram. Var uppmärksam så du inte tar emot sådant utsäde. För grödor som potatis, där det krävs växtpass, finns information om behandling på växtpasset. För mer information om växtpass, se Jordbruksverkets webbplats om [växtpass](#).

889/2008 art 45.2

SJVFS 2001:13

Växtpass på konventionellt odlad potatisutsäde som var behandlat med Imazalil. Var uppmärksam vid mottagningen, så du inte tar emot potatisutsäde som är märkt så här. Även potatisutsäde som är producerat i Sverige är försett med motsvarande växtpass.

Jordbruksverket rekommenderar att beställningar av utsäde görs skriftligt med tydlig anvisning till säljaren att utsädet varken får vara behandlat mot lagringsskadegörare vid inlagring/under lagring eller vara behandlat mot skadegörare i fält. Det är viktigt att få en orderbekräftelse som visar att säljaren har uppfattat beställningen rätt.

5.3.2. Undantag från kravet på ekologiskt förökningsmaterial

5.3.2.1. Generellt om undantag

Medlemsstaterna i EU får besluta om att godkänna undantag eller dispens från kravet på ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial om det inte finns ekologiskt utsäde/ekologiskt vegetativt förökningsmaterial att tillgå. Varje medlemsstat har en [databas](#) där tillgängligt ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial registreras. Utsädesdatabasen gäller för ett kalenderår i taget.

889/2008 art. 45.5

889/2008 art. 48

5.3.2.2. Det svenska systemet för undantag och dispens

Om det finns ekologiskt utsäde eller vegetativt förökningsmaterial att tillgå och urvalet av sorter kan anses vara acceptabelt gäller **grödkrav**. Inga undantag ges för grödan i fråga, vilket innebär att ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial måste användas oberoende av vilken sort man vill odla. När urvalet av sorter är begränsat gäller **sortkrav**. Då krävs ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial i de fall den aktuella sorten finns anmäld i databasen. För övriga sorter ges generell dispens för användning av icke-ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial. Om inte ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial finns att tillgå av någon sort av den aktuella arten ställs **inga krav** och generellt undantag ges för konventionellt utsäde/vegetativt förökningsmaterial av alla sorter. Undantag kan endast ges för en växtsäsong i taget. Undantag ska utfärdas före sådd. I de fall icke-ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial används ska du kunna visa för kontrollorganet att du inte har kunnat få tag på ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial av lämplig sort från någon leverantör och att undantag hade utfärdats.

889/2008 art 45.5

889/2008 art 45.5 c
889/2008 art45.8 b

889/2008 art 45.5 a
889/2008 art45.8 a

Jordbruksverket fattar beslut om generellt undantag inför och under varje växtsäsong. Besluten grundas på en bedömning av tillgången på ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial, d.v.s. vilka arter/sorter samt vilka volymer som finns på marknaden. Därutöver finns möjlighet att ansöka om individuell dispens hos Jordbruksverket. Individuell dispens gäller bara i det fall du anser att du behöver använda konventionellt obetat utsäde/vegetativt förökningsmaterial trots att det finns ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial att köpa, och du har särskilda skäl för detta. Ansökan görs på en särskild [blankett](#). Du måste söka om dispens i så pass god tid så att beslutet hinner fattas före datum för sådd.

889/2008 art 45.7

889/2008 art 45.5 c

889/2008 art 45.6

Du har möjlighet att få dispens för användning av icke-ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial om du har beställt utsädet i rimlig tid men inget företag som säljer utsäde/vegetativt förökningsmaterial kan leverera till tidpunkten för sådd eller plantering.

889/2008 art 45.5 b

889/2008 art 45.5 d

Godkännande för användning av icke-ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial kan också ges för tester i småskaliga fältförsök samt i syfte att bevara sorter. Ansökan för testodling görs på en särskild [blankett](#).

889/2008 art 45.5 b

När ett generellt undantag har beviljats för en art för det aktuella året är det datum för sådd som avgör om du kan utnyttja det aktuella undantaget eller ej.

Aktuell information finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under [startside –miljö och klimat –ekologisk produktion –regler och certifiering -utsäde](#).

Kommentarer

Allt ekologiskt utsäde/vegetativt förökningsmaterial anmäls inte till databasen, även sådant som inte har anmälts får du använda i ekologisk produktion. Du måste då själv försäkra dig om att företaget som packar och säljer utsädet står under kontroll av ett godkänt kontrollorgan (är certifierat) samt att produktionen av utsädet är kontrollerad av ett godkänt kontrollorgan. Dessa uppgifter anmäler utsädesföretaget till Jordbruksverket för utsäde som anmäls till utsädesdatabasen. Butiker som säljer färdigförpackade fröer behöver inte vara certifierade.

834/2007 art 28.2
SVJFS 2009:09

Fröblandningar

Vid användning av vallfröblandningar där en eller flera av arterna rödklöver, vitklöver, alsikeklöver, timotej, ängssvingel, rajsvingel, rörsvingel eller engelskt rajgräs ingår ställs krav på andelen ekologiskt utsäde i vallfröblandningen. De aktuella kraven finner du på Jordbruksverket webbplats i "[Bilaga till beslut om undantag 2009](#)" under Ekologiskt utsäde. Det gäller endast blandningar som du köper från en utsädesleverantör, inte blandningar som du gör själv.

Generell dispens för användning av konventionellt odlat kemiskt obehandlat utsäde eller vegetativt förökningsmaterial i ekologisk odling ges för färdiga strå- och trindsädesblandningar som köps in från ett företag t.ex. stråsädesblandning som korn/havre eller strå-/trindsädesblandning som korn/ärt. Det är alltså inte tillåtet att köpa konventionellt odlat obehandlat strå- eller trindsädesutsäde i renvara och sedan göra blandningen själv till sin ekologiska odling. Från 2010 kommer det att ställas krav på ekologiskt utsäde även för färdiga strå- och trindsädesblandningar.

5.4. Jordens bördighet och växtnäringsförsörjning

5.4.1. Grundläggande krav

Växterna ska i huvudsak ges näring genom markecosystemet. Näringsförsörjningen ska därför baseras på följande principer:

- Odlingen ska ske i en varierad växtföljd på varje skifte.
- Markens bördighet, mängden organiskt material, stabilitet och biologiska mångfald ska bibehållas eller höjas genom en eller flera av följande åtgärder:
 - Odling av baljväxtrika vallar,
 - Odling av grüngödslingsgrödor,
 - Odling av växter med djupt rotsystem,
 - Nedbrukning av organiskt material, företrädesvis komposterat, som kommer från en ekologisk produktion,
 - Tillförsel av stallgödsel och andra biprodukter, företrädesvis komposterat, från ekologisk djurhållning.
- Markpackning och erosion ska förebyggas och undvikas.
- Avfall och biprodukter av vegetabiliskt och animaliskt ursprung ska återanvändas som insatsvara i växt- och animalieproduktion.
- Alla växtproduktionsmetoder som används ska förebygga eller minimera påverkan på miljön.
- Den lokala och regionala balansen ska beaktas vid produktionsbeslut.
- Användningen av insatsvaror som inte kommer från jordbruksföretaget ska minimeras.

Utöver grundprinciperna finns det några mer specifika regler.

Produkter som innehåller mikroorganismer eller växter får användas för stimulering av kompostering. För detta ändamål får även biodynamiska preparat framställda av stenhjöl, stallgödsel eller växter användas.

Det finns begränsningar i vilka produkter för växtnäringsförsörjning som får tillföras ekologisk produktion. Se vidare i avsnitt 5.4.2 om vad som får tillföras.

Mineraliska kvävegödselmedel får inte användas.

Den totala mängd gödselmedel som sprids inom jordbruksföretaget får inte överstiga 170 kg kväve per hektar och år av utnyttjad åkerareal.

Bestämmelser i svensk miljölagstiftning som rör växtnäring ska följas.

Ekologisk animalieproduktion ska i princip bygga på ett nära samband mellan produktionen och marken. Spridningsavtal för gödsel från ekologisk djurhållning får därför endast ingås med företag som har ekologisk produktion eller ställer om till ekologisk produktion.

834/2007 art 5 a-d
834/2007 art 12 a-f

889/2008 art 3.2

834/2007 sats 15
889/2008 art 3.3

Kommentarer

Mängden 170 kg kväve per hektar och år som får tillföras ska ses som ett genomsnittsvärde för mängden totalkväve som tillförs den åkerareal som brukas inom företaget. Tabeller för uppskattning av totalkvävet i olika gödselmedel finns bl. a. i Jordbruksverkets skrifter [Gödselmedel för ekologisk odling](#), [Spridning av flytgödsel](#) samt Stallgödsel i ekologisk grönsaksodling ([JO99:11](#)). Totalkväve är den totala mängden kväve av olika former som gödseln innehåller.

Svenska bestämmelser om begränsningar i tillförseln av växtnäring ska följas. Tillförseln av fosfor är begränsad till maximalt 22 kg fosfor per hektar och år över en femårsperiod. Jordbruksverkets skrift [Gödsel och miljö](#) ger dig närmare information om vilka bestämmelser som du ska följa.

Trots formuleringen ovan om att biprodukter av animaliskt ursprung ska återanvändas får slakteriavfall, avfall från charkuterier, från butikens charkuterihantering inte användas, inte heller om de rötas i en biogasanläggning före användning i ekologisk produktion eftersom de inte är upptagna i bilaga I till 889/2008, se avsnitt 5.4.2.

Mer information om [växtnäring i ekologisk odling finns på Jordbruksverkets webbplats](#).

5.4.2. Gödsel- och jordförbättringsmedel

Om de åtgärder som framgår av avsnitt 5.4.1 inte är tillräckliga får vissa andra gödsel- och jordförbättringsmedel användas, även från icke-ekologisk produktion. Dessa gödsel- och jordförbättringsmedel som framgår av bilaga 1 i avsnitt 8, får bara användas i den omfattning som är absolut nödvändig. Du ska dokumentera användningen av dessa gödsel- och jordförbättringsmedel. Dokumentationen ska styrka behovet av användning av den aktuella produkten.

Kommentarer

5.4.2.1. Kommersiella produkter

Jordbruksverket gör inget formellt godkännande av enskilda produkter för användning i ekologisk produktion. Det avgörande är om de ingående substanserna är tillåtna för användning i ekologisk produktion enligt bilagan i avsnitt 8 (bilaga I i 889/2008). Närmare information om tillåtna gödselmedel finns i skriften "[Gödselmedel för ekologisk odling](#)", på Jordbruksverkets webbplats.

SJVFS 2004:62

889/2008 art 3.1

5.4.2.2. *Begränsad användning av produkter med animaliskt ursprung*

De enda produkter av animaliskt ursprung som får användas i ekologisk produktion är de som är förtecknade under kategorin ”Produkter och biprodukter av animaliskt ursprung enligt följande” i avsnitt 8 bilaga 1. Andra produkter såsom slakteriavfall, avfall från charkuterier, från butikens charkuterihantering får inte användas, inte heller om de rötas i en biogasanläggning.

Matavfall med animaliskt ursprung från hushåll får användas efter kompostering eller anaerob fermentering för biogasproduktion i anläggningar godkända av Jordbruksverket. Se vidare under kategorin ”Komposterat eller fermenterat hushållsavfall” i avsnitt 8 bilaga 1. Blodmjöl, benmjöl och andra typer av mjöl med animaliskt ursprung får användas, se avsnitt 8 bilaga 1.

5.4.2.3. *Rötresten från biogasanläggning*

Generellt för rötresten från biogasanläggningar gäller att endast rötresten från produkter som finns med i bilaga 1, avsnitt 8 får användas. Vissa undantag gäller för den svenska definitionen för gödsel från industrijordbruk, se vidare avsnitt 5.4.3.

5.4.2.4. *Humanurin och fekalier*

EU-förordningen för ekologisk produktion tillåter inte användning av humanurin eller fekalier i ekologisk produktion under några omständigheter. De finns inte upptagna i avsnitt 8 bilaga 1 och kan inte ses som organiskt material från ekologisk produktion enligt artikel 12.1 b i 834/2007.

5.4.2.5. *Helträda*

Det finns inget uttryckligt förbud i förordningen mot svartträda/helträda (bearbetad jord under hela växtsäsongen) för ogräsbekämpning. Helträda kan dock indirekt leda till att principen om att odlingsåtgärderna ska minimera påverkan på miljön (se avsnitt 2) inte följs, eftersom växtnäring ackumuleras och kan utlakas vid nederbördsöverskott. Du bör därför använda helträda med omdöme och försiktighet.

5.4.3. Gödsel från industrijordbruk (jordbruk med intensiv djurproduktion)

”Gödsel från industrijordbruk” är inte tillåtet i ekologisk produktion. Begreppet är inte definierat i EU-förordningarna utan EU-kommissionen överlåter definitionen åt medlemsstaterna. EU-kommissionen har utarbetat ett dokument (5684/VI/95-rev.5) som ska fungera som riktlinjer för

889/2008 bilaga I

användandet av konventionell stallgödsel i ekologiskt lantbruk. Dokumentet ger viss vägledning för medlemsstaterna för hur definitionen kan utformas.

Kommentar

Den finns en svensk tillämpning genom en överenskommelse i referensgruppen för EU-frågor i ekologisk produktion. Enligt överenskommelsen bör gödsel från följande icke-ekologiska djurhållningssystem betraktas som ”gödsel från industrijordbruk”:

- Fjäderfä eller pälsdjur som hålls i bur
- Slaktsvinsproduktion med mer än 50 slaktsvin i årlig produktion, med undantag för (a) slaktsvinsbesättningar som hålls på ströbädd i storboxsystem, eller (b) om det rör sig om egna djur som hålls på det egna jordbruksföretaget,
- Specialiserad produktion av nöt i spaltgolvboxar, med undantag för (a) integrerad produktion av nöt där ungdjur går på spalt, eller (b) om det rör sig om egna djur som hålls på det egna jordbruksföretaget,
- Specialiserad slaktkycklingproduktion eller annan intensiv uppfödning av slaktfågel. Gödsel från sådan produktion kan dock användas under en övergångstid fram till den 1 januari 2011.

Rötresten från gödsel producerad i ovanstående djurhållningssystem är tillåten under förutsättning att:

- rötresten kommer från en gemensamhetsanläggning för biogasproduktion, där också gödsel, vall eller annat organiskt material från ekologisk produktion ingår,
- minimiandelen organiskt material från ekologisk produktion ska vara 5 % på volyms- och årsbasis,
- maximiuttaget begränsas till andelen, på volyms- och årsbasis, tillåten gödsel som totalt levererats till anläggningen.

Undantaget för rötresten gäller dock ej fjäderfä som hålls i burar eller pälsdjur som hålls i burar.

Gödselmedel som inte är tillåtet att använda i ekologisk produktion, alltså sådant som inte finns med i bilaga 1 (avsnitt 8) såsom slaktbiprodukter, humanurin eller fekalier får inte heller rötas.

Observera att det inte är möjligt att ha djur av samma art både på ekologisk och på konventionell produktionsenhet inom företaget.

Definition av intensiv djurproduktion och extensiv djurhållning är inte längre aktuell eftersom dessa begrepp har tagits bort från förordningstexten.

5.5. Bekämpning av skadegörare

5.5.1. Förebyggande åtgärder

Skadlig inverkan av skadedjur, sjukdomar eller ogräs på odlingen ska förhindras genom förebyggande åtgärder:

- Val av lämpliga arter och sorter som är resistent mot skadegörare och sjukdomar
- Odling i lämplig växtföljd
- Mekaniska metoder, exempelvis mekanisk ogräsbearbetning
- Att gynna och sätta ut av växtskadegörarnas naturliga fiender
- Fysiska metoder som termiska processer (t.ex. flamning och ångning)
- Användning av fällor eller fångstanordningar

834/2007 art 5 f
834/2007 art 12.1 g

5.5.2. Godkända växtskyddsmedel

Om metoderna som anges i 5.5.1 inte räcker till för att hålla växterna friska och produktionsdugliga får i undantagsfall produkter vars aktiva substanser är förtecknade i avsnitt 9, bilaga 2 användas (Motsvarar bilaga II i 889/2008). Du ska dokumentera användningen av dessa växtskydds- och bekämpningsmedel. Dokumentationen ska styrka behovet av att den aktuella produkten har använts. Närmare information om produkter för svenskt bruk finns i Jordbruksverkets skrift om [Växtskyddsmedel i ekologisk odling av grönsaker på friland](#), se Jordbruksverkets webbplats.

834/2007 art 16.1 a
834/2007 art 16.2 c
889/2008 art 5.1

5.5.3. Generellt krav på godkännande i Sverige

Kommentarer

Ett växtskyddsmedel är tillåtet att använda i ekologisk produktion om de ämnen som ingår i medlet är tillåtna att använda enligt bilaga II i 889/2008, se avsnitt 9, bilaga II i denna vägledning. Men växtskyddsmedlet måste dessutom vara godkänt av Kemikalieinspektionen (KemI). För att få användas i Sverige ska alla växtskyddsmedel vara godkända av Kemikalieinspektionen.

Det finns dock vissa möjligheter att du kan använda växtskyddsmedel som är upptagna i bilaga II men som inte är godkända av Kemikalieinspektionen. Det gäller medel där det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller för miljön. Även om ett medel eller en produkt inte är godkänt av Kemikalieinspektionen kan du ändå få använda det som växtskyddsmedel. Men då måste du använda det på ett sådant sätt att det är förenligt med Miljöbalken 14:5. Den lyder: "En kemisk produkt eller bioteknisk organism som varken är godkänd enligt 10 § eller omfattas av ett undantag

SFS 1998:808

eller en dispens från kravet på godkännande, får användas som bekämpningsmedel endast om det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller miljön.” Det finns ingen vägledning till hur du som använder medlet ska bedöma vad som uppenbart inte skadar människors hälsa eller miljön.

Medel som är enbart fysikaliskt verkande räknas till växtskyddsmedel där det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller för miljön. För de fysikaliskt verkande växtskyddsmedlen finns ett undantag från kravet på godkännande, enligt en föreskrift från Kemikalieinspektionen. De produkter som verkar enbart på fysikalisk väg får marknadsföras och användas som växtskyddsmedel utan att vara godkända av Kemikalieinspektionen. Till denna grupp hör bivax, gelatin, vegetabiliska oljor, såpor och paraffinolja under förutsättning att de enbart verkar på fysikalisk väg och inte har några andra växtskyddseffekter.

Nyttodjur regleras inte i EU. I Sverige måste dock nyttodjur vara godkända av KemI för att få användas som växtskyddsmedel.

[KIFS 2008:3](#)
[3 kap. 1 §](#)

5.5.4. Användning av andra medel

Kommentarer

I EU:s regler för ekologisk odling regleras inte:

- Syntetiska tillsatser i växtskyddsmedel (t.ex. bärare och synergister)
- Användning av s.k. växtvårdsmedel eller växtstärkande medel (t.ex. nässelvatten)
- Fysiska växtskyddsåtgärder som t. ex. täckning med väv eller stängsel.

834/2007 art 16.2
834/2007 art 16.5
834/2007 art 3
834/2007 art 4

Användning av ovanstående åtgärder och produkter är tillåtet med hänsyn taget till att de allmänna mål och principer som förordningen anger följs, se avsnitt 2 i denna vägledning, och under förutsättning att det är tillåtet i konventionell produktion.

Användning av växtskyddsmedel utanför själva odlingen (t.ex. mellan skiften, på grusgångar osv.) är inte tillåtet, reglerna gäller hela produktionsenheten d. v. s. även ytor som inte direkt används för odlingen men som ingår exempelvis tillfartsvägar. Däremot behöver inte privat tomtmark eller trädgård omfattas av reglerna.

För ytterligare information om tillåtna växtskyddsmedel i ekologisk odling hänvisas till Jordbruksverkets publikation "Växtskyddsmedel i ekologisk odling", (www.jordbruksverket.se)

5.5.5. Skyddsavstånd

Den som sprider växtskyddsmedel har ansvar för att medlen inte hamnar utanför spridningsområdet. I [Naturvårdsverkets föreskrift](#) om spridning av kemiska bekämpningsmedel finns bestämmelser för den hänsyn som ska tas till omgivningen vid spridning av kemiska bekämpningsmedel. I [allmänna råd från Naturvårdsverket](#) finns råd om hur bestämmelserna ska tillämpas. I Greppa växtskyddets hjälpredor finns ytterligare råd för spridning med [bom](#) och med [fläktspruta](#). Se även KemI:s webbplats under ”[Skyddsavstånd vid spridning](#)”.

Det finns inga krav i EU:s förordningar om ekologisk produktion på skyddsavstånd till angränsande fält och vägar. Allmänt gäller att medel som inte är tillåtna i ekologisk produktion inte får hamna på ekologisk mark.

5.6. Särhållning av ekologisk och icke-ekologisk produktion

5.6.1. Olika produktionsenheter

Huvudprincipen är att hela jordbruksföretaget ska drivas med ekologisk produktion.

834/2007 art 11

Det är dock möjligt att dela jordbruksföretaget i flera produktionsenheter, där inte alla produktionsenheterna drivs enligt reglerna för ekologisk produktion. Om ett företag driver flera produktionsenheter - både ekologiska och icke-ekologiska - ska alla dessa produktionsenheter omfattas av kontrollsystemet för ekologisk produktion.

889/2008 art 73

De olika produktionsenheterna med mark, djur och produkter ska vara tydligt åtskiljda och dokumentation ska föras om hur särhållningen görs i de olika produktionsenheterna

Uppdelningen av jordbruksföretaget i klart åtskilda produktionsenheter är en förutsättning för att ha både ekologisk och icke-ekologisk produktion i ditt företag. Produktionsenheter som inte drivs ekologiskt ska hållas åtskilda från dem som drivs ekologiskt. Allt det som ingår i produktionsenheten enligt definitionen ska vara åtskiljt mellan enheterna. Hur åtskiljandet görs ska dokumenteras. Definitioner av begreppen jordbruksföretag och produktionsenhet finns i avsnitt 11, bilaga 4.

5.6.2. Krav på olika sorter

Du får inte odla grödor av samma sort på den ekologiska produktionsenheten som på den konventionella produktionsenheten. Det måste vara sorter som lätt kan särskiljas.

Kommentarer

Du får heller inte odla ”snarlika” sorter på båda produktionsenheterna, dvs. sorter som är svåra att skilja från varandra. Sorterna ska lätt kunna särskiljas, framför allt efter skörd. Som exempel får inte vårmete och höstmete odlas på den konventionella och på den ekologiska enheten samtidigt. Det samma gäller exempelvis för korn till mognad och korn som skördas grönt som foder, korn i renbestånd och korn med insådd. Däremot kan du på den ekologiska och den konventionella produktionsenheten odla korn med ärt och korn i renbestånd. Du kan odla gräs eller klöver i renbestånd och blandning klöver/gräsvall. Det behöver inte vara olika gräsarter i renbestånd och i blandning. Gräsvall i renbestånd i både ekologisk och i konventionell produktionsenhet men med olika arter ger inte tillräcklig åtskillnad. Huvudprincipen är att vem som helst lätt ska kunna se skillnad mellan det som odlas ekologiskt och det som odlas konventionellt. Därför behövs en minsta inblandning annan gröda, minst 10 % kan vara lämpligt.

889/2008 art 40

5.6.3. Undantag från kravet på olika sorter

Undantag från kravet på att inte odla ”snarlika” sorter gäller i följande fall:

- Vid odling av fleråriga grödor (exempelvis frukt, bärbuskar,

rabarber, vin och humle) utifrån en rad särskilda villkor (se nedan)

- I forsknings- och utbildningssammanhang
- Vid produktion av utsäde och annat förökningsmaterial
- På mark som bara används till bete

För dessa undantag gäller särskilda villkor med undantag för betesmark (sista punkten ovan):

- 1) Det finns en omlägningsplan för den aktuella produktionen vilket innebär att producenten förbinder sig att snarast (under alla omständigheter senast inom fem år) inleda omläggningen av den sista delen av arealerna i fråga. Kravet för omlägningsplan gäller endast vid odling av fleråriga grödor.
- 2) Lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera att produkterna från var och en av enheterna i fråga hela tiden hålls åtskilda.
- 3) Kontrollorganet har underrättats om skörden av var och en av de berörda produkterna minst 48 timmar i förväg.
- 4) Omedelbart efter skörden ska du meddela kontrollorganet de exakta mängder som skördats på de berörda enheterna samt eventuella särskiljande egenskaper. Du ska bekräfta att åtgärder har vidtagits för att garantera att produkterna hålls åtskilda.
- 5) Omlägningsplanen och de kontrollåtgärder som avses i avsnittet om kontrollåtgärder i tillämpningsförordningen (EG) nr 889/2008 har godkänts av Jordbruksverket. Detta godkännande ska bekräftas varje år efter det att omställningen har inletts.

Kontrollåtgärderna enligt punkt 2 och 5 ovan ska dokumenteras av kontrollorganet och dokumentationen ska inlämnas tillsammans med en ansökan till Jordbruksverket. Om ansökan gäller fleråriga grödor ska även omställningsplanen bifogas ansökan.

5.6.4. Flera produktionsenheter drivna av samma aktör

Om samma aktör (se definition) bedriver ekologisk och icke-ekologisk produktion på olika produktionsenheter, ska både de konventionella och ekologiska produktionsenheterna underställas kontroll. Det samma gäller om produktionsenheterna tillhör olika företag men där en aktör (se definition) är verksam i de olika företagen. Utöver den finansiella åtskillnad som ska finnas mellan olika företag ska verksamheterna drivas separat på ett sätt som kan motsvara vad som normalt råder mellan grannar. Det innebär att företagen exempelvis kan ha samverkan om maskiner.

889/2008 art 73

5.7. Krav på dokumentation

Produktionsplanen för olika grödor och grödornas fördelning på olika skiften ska du anmäla till kontrollorganet varje år. Du ska göra anmälan före det datum som bestäms av kontrollorganet.

889/2008 art 71

Växtodlingsjournalen ska du föra löpande och den ska alltid finnas tillgänglig för kontrollorganet. Den ska minst innehålla uppgifter om

889/2008 art 72

- användning av gödselmedel: datum då gödselmedlet används, typ och mängd av gödselmedel, berörda skiften,
- användning av växtskyddsmedel: datum då växtskyddsmedlet används, typ av växtskyddsmedel,
- inköp av insatsvaror till² jordbruket: datum, typ och mängd inköpt produkt,
- skörd: datum, typ och mängd av gröda, uppgift om de skördade produkterna kommer från ekologisk produktion eller produktion under omställning.

Lagerbokföring och ekonomisk bokföring ska alltid kunna kontrolleras av kontrollorganet. Bokföringen ska omfatta:

889/2008 art 66.1

- Leverantören eller, i förekommande fall, säljaren eller exportören av produkterna,
- Vilken typ av³ och mängderna av de ekologiska produkter som levererats till enheten och, i förekommande fall, alla inköpta råvaror samt deras användning, och, i förekommande fall, foderblandningens sammansättning,
- Vilken typ³ av och mängderna av de ekologiska produkter som lagras i lokalerna,
- Vilken typ³ av, mängderna och mottagarna eller, i förekommande fall, köparna, andra än slutanvändarna, av alla produkter som har lämnat enheten eller den förste mottagarens lokaler eller lagerutrymmen,
- Om du inte lagrar eller fysiskt hanterar ekologiska produkter, vilken typ³ och mängderna av de ekologiska produkter som köpts och sålts, och vem som har varit leverantör säljarna eller exportörer och vem som har varit köparna eller mottagarna,
- Dokumentationen ska visa balansen mellan mängden insatsvaror och mängden producerade produkter. Du ska dokumentera kontroll av inköpta ekologiska produkter (exempelvis utsäde). Det samma ska även gälla att konventionellt utsäde är inte är behandlat med otillåtna medel.

889/2008 art 66.2

Du ska dokumentera *särhållningen* av ekologisk och konventionell produktion i olika produktionsenheter.

889/2008 art 73

² eng: farm inputs – den svenska översättningen är något otydlig.

³ eng nature of – översatt med beskaffenhet i förordningen

Du ska dokumentera *särhållningen* av ekologisk produktion med olika omläggingsstatus, certifierad produktion och produktion under omställning och vad gäller foder från första och andra årets omställning.

834/2007 art 11

Säljardeklaration att inköpta produkter inte är tillverkade av eller med GMO.

834/2007 art 17 d

Du har ansvar för att kontrollera *leverantörers certifikat* vid inköp av ekologiska produkter.

889/2008 art 69

Det finns ytterligare krav på dokumentation för djurhållning, se vägledningar för djurhållning. Även för livsmedel finns ytterligare krav, kontakta Livsmedelsverket.

834/2007 art 29.2

Vid anmälan till kontroll första gången ska produktionen beskrivas och en deklARATION undertecknas där producenten åtar sig att följa reglerna för ekologisk produktion. Se avsnitt 4.1.2 i denna vägledning och tag kontakt med kontrollorganet för närmare information om vad som ska ingå i beskrivningen. Ändringar av beskrivningen ska alltid anmälas till kontrollorganet.

889/2008 art 63

Kravet på dokumentation gäller även de produktionsenheter som framställer icke-ekologiska produkter om du har produktionsenheter som driver både ekologisk och icke-ekologisk produktion.

889/2008 art 64

889/2008 art 73

För ytterligare information om dokumentation kontakta ditt kontrollorgan.

6. Vildväxande produktion

Som ekologisk produktion kan man också räkna insamlandet av ätliga växter och växtdelar som växer vilt i naturområden, skogar och jordbruksområden.

834/2007 art 12.2

För att produkten ska betraktas som ekologisk får området där insamlingen sker inte ha behandlats med andra gödsel- och jordförbättringsmedel eller växtskyddsmedel än de som är godkända i ekologisk produktion inom tre år före insamlandet. Man måste också ta hänsyn till miljön, så att insamlandet inte inverkar negativt på den naturliga miljön för, eller bevarandet av, arterna i området.

Du ska lämna en fullständig beskrivning över de områden där insamlingen ska göras. Beskrivningen ska visa lagrings- och produktionslokaler och de utrymmen där viss bearbetning eller förpackning äger rum.

889/2008 art 70

De åtgärder som du har gjort för att undersöka och få garantier för att området inte har behandlats med otillåtna medel under en treårsperiod för insamlandet ska dokumenteras. Dokumentationen ska omfatta garantier från tredje part och garantier som du själv kan ge för att inga otillåtna medel använts och för att insamlandet inte inverkar negativt på den naturliga miljön för, eller bevarandet av, arterna i området.

7. Odling i substrat

889/2008 art 6

7.1. Svampodling

Substrat för ekologisk svampodling får endast innehålla följande:

- Stallgödsel från ekologisk djurhållning,
- Sådan stallgödsel från konventionell djurhållning som är godkänd att använda som gödsel- och jordförbättringsmedel (se 5.4.2), dock högst 25 procent av substratets totala vikt före eventuell kompostering och tillsats av vatten,
- Andra produkter av jordbruksursprung (t.ex. halm) från ekologisk gård,
- Torv som inte är kemiskt behandlad,
- Trä som inte är behandlat med kemiska produkter efter fällning,
- Mineralprodukter som är godkända som gödsel- och jordförbättringsmedel (se 5.4.2),
- Vatten,
- Jord.

Kommentar

Mer information om substrat för ekologisk svampodling finns i Jordbruksinformation om [champinjon](#) och [ostronskivling](#).

7.2. Odling i krukor och avgränsade bäddar

Hydrokultur är förbjuden. Hydrokultur är definierat i bilaga 4 i avsnitt 11.

889/2008 art 4

EU:s regler innehåller för närvarande inga särskilda regler för odling i substrat, utöver ovanstående regler för svampodling.

Kommentar

Ekologisk odling i substrat i krukor och avgränsade bäddar tillämpas olika i de olika medlemsländerna. KRAV:s regler medger certifiering av produkter som odlats i biologiskt aktiva substrat i krukor och avgränsade bäddar. Jordbruksverket tolkar rådets förordning (EG) nr 834/2007 och kommissionsförordningen 889/2008 som att sådan odling är tillåten.

Kommissionen har aviserat att EU-regler ska tas fram. Regler för användning av substrat och odling i växthus kan därför eventuellt komma att bli annorlunda än nuvarande tillämpning.

8. Bilaga 1. Tillåtna gödselmedel och jordförbättringsmedel

Gödselmedel och jordförbättringsmedel som är tillåtna för användning i ekologisk produktion (889/2008 BILAGA I)

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Stallgödsel	Produkter som består av en blandning av exkrement från djur och vegetabiliska material (ströbädd). Inte från industrijordbruk
Torkad stallgödsel och torkad fjäderfägödsel	Inte från industrijordbruk
Komposterat exkrement från djur, inbegripet fjäderfägödsel och komposterad stallgödsel	Inte från industrijordbruk
Flytande exkrement från djur	Används efter kontrollerad jäsning och/eller lämplig utspädning Inte från industrijordbruk
Komposterat eller fermenterat hushållsavfall	Produkt från källsorterat hushållsavfall som komposterats eller genomgått anaerob fermentering för biogasproduktion Endast vegetabiliskt och animaliskt hushållsavfall Endast vid produktion i ett slutet, övervakat insamlingssystem Insamlingssystemet ska godkännas av Jordbruksverket ⁴ Högsta tillåtna koncentration i mg/kg torrsvikt: kadmium: 0,7; koppar: 70; nickel: 25; bly: 45; zink: 200; kvicksilver: 0,4; krom (totalt): 70; krom (VI): 0
Torv	Får endast användas i samband med trädgårdsodling (grönsaks-, blomster- och trädodling, plantskola)
Avfall från svampodling	Den ursprungliga sammansättningen av substratet ska vara begränsad till de produkter som omfattas av denna bilaga
Exkrement från maskar (maskkompost) och insekter	
Guano (spillning från fåglar och fladdermöss)	
Komposterad eller fermenterad blandning av vegetabiliskt material	Produkt från blandning av vegetabiliska material som komposterats eller genomgått anaerob fermentering för biogasproduktion

⁴ Som källsorterat hushållsavfall betraktar Jordbruksverket Miljöbalkens definition avfall från hushåll och jämförligt avfall men begränsat till fraktionen sådant matavfall som har passerat ett kök. Animaliskt avfall från slakterier, charkuterier och butikens charkuteridiskar räknas inte dit.

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Produkter och biprodukter av animaliskt ursprung enligt följande: blodmjöl hovmjöl hornmjöl benmjöl eller benmjöl fritt från limämnen fiskmjöl köttmjöl fjäder-, hårmjöl "chiquette"-mjöl (fäll-, päls-, hudmjöl) ull päls hår mjölkprodukter	Högsta tillåtna halt krom (VI) i mg/kg torrsubstans: 0
Produkter och biprodukter av vegetabiliskt ursprung till gödsling	T.ex. mjöl av oljekakor, kakaoskal, maltgroddar
Alger och därav beredda produkter	När dessa har erhållits direkt genom i) fysiska processer, däribland torkning, infrysning och malning, ii) extraktion med vatten eller sur och/eller alkalisk lösning, iii) jäsning.
Sågspån och träflis	Trä som inte är kemiskt behandlat efter avverkning
Komposterad bark	Trä som inte är kemiskt behandlat efter avverkning
Träaska	Från trä som inte är kemiskt behandlat efter avverkning
Råfosfat, mjukt malet	Produkt enligt specifikation i nr 7 i bilaga I.A.2 till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2003/2003 ⁵ om gödselmedel: Produkt framställd genom malning av mjuka råfosfater samt innehållande trikalцийfosfat och kalciumkarbonat som huvudbeståndsdelar. Krav på minimihalt, löslighet och partikelstorlek för mjukt malet råfosfat finns specificerat i ovan nämnda förordningstext. Kadmiumhalt på högst 90 ⁶ mg/kg P ₂ O ₅

⁵ EUT L 304, 21.11.2003, s. 1.

⁶ Under diskussion, kan komma att ändras

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Aluminiumkalciumfosfat	<p>Produkt enligt specifikation i nr 6 i bilaga I.A.2 till förordning (EG) nr 2003/2003:</p> <p>Produkt framställd i amorf form genom värmebehandling och malning och som innehåller aluminium och kalciumfosfat som huvudbeståndsdelar. Krav på minimihalt, löslighet och partikelstorlek för aluminiumkalciumfosfat finns specificerat i ovan nämnda förordningstext.</p> <p>Kadmiumhalt på högst 90⁶ mg/kg P₂O₅ Får endast användas på basisk jord (pH > 7,5)</p>
Basisk slagg	<p>Produkter enligt specifikation i nr 1 i bilaga I.A.2 till förordning (EG) nr 2003/2003:</p> <p>Thomasfosfat och thomasslagg som erhålls vid järnframställning genom behandling av en fosforhaltig smälta och som innehåller kalciumfosfatsilikat som huvudbeståndsdel. Krav på minimihalt, löslighet och partikelstorlek för basisk slagg finns specificerat i ovan nämnda förordningstext.</p>
Kaliumråsalt eller kainit	<p>Produkter enligt specifikation i nr 1 i bilaga I.A.3 till förordning (EG) nr 2003/2003:</p> <p>Produkt erhållen ur oraffinerade kaliumsalter. Krav på minimihalt, löslighet för kainit finns specificerat i ovan nämnda förordningstext.</p>
Kaliumsulfat, eventuellt innehållande magnesiumsalt	Framställt av råkaliumsalt genom fysikalisk extraktion, eventuellt även innehållande magnesiumsalt ⁷
Vinass och vinassextrakt	Undantaget vinass från salmiakproduktion
Kalciumkarbonat (kalk, märg, mald kalksten, kalkhaltiga havsalger (maerl), fosfathaltig krita)	Endast naturligt förekommande
Naturligt förekommande kalcium- och magnesiumkarbonat	Endast naturligt förekommande t.ex. dolomitkalk, mald magnesiumhaltig kalksten
Magnesiumsulfat (kieserit)	Endast naturligt förekommande
Lösning av kalciumklorid	Behandling av blad på äppelträd efter konstaterad kalciumbrist
Kalciumsulfat (gips)	Produkter enligt nr 1 i bilaga I.D till förordning (EG) nr 2003/2003 Endast naturligt förekommande
Kalk från sockerindustrin	Biprodukt från framställning av socker från sockerbetor

⁷ Exempelvis kalimagnesia

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Industrikalk från produktion av vakuumsalt	Biprodukt från produktion av vakuumsalt från saltfyndigheter i berg
Rent svavel	<p>Produkter enligt specifikation i nr 3 i bilaga I.D till förordning (EG) nr 2003/2003:</p> <p>Renad natur produkt eller industriellt framställt produkt. Krav på minimihalt, löslighet för kainit finns specificerat i ovan nämnda förordningstext.</p>
Spårämnen	Organiska gödselmedel som innehåller mikronäringsämnen enligt förteckningen i bilaga I.E till förordning (EG) nr 2003/2003 ⁸
Natriumklorid (salt)	Endast stensalt
Stenmjöl och leror	9

⁸ Förteckningen är ofullständig om chelater och om hur den ska tillämpas i ekologisk produktion för produkter som innehåller kväve. För närmare information om lämpliga produkter med spårämnen lämpliga för ekologisk produktion se Jordbruksverkets informationsmaterial om växtnäring i ekologisk grönsaksproduktion

⁹ Inkl. värmebehandlade produkter av lera/lermineral som vermikulit, perlit och leca.

9. Bilaga 2. Tillåtna växtskyddsmedel

Växtskyddsmedel som är tillåtna för användning i ekologisk produktion enligt EU:s förordning (889/2008 BILAGA II). Medel som inte är godkända av Kemikalieinspektionen kan ändå under vissa förutsättningar få användas om det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller för miljön, se avsnitt 5.5.3. Det finns ingen vägledning till hur du som använder medlet ska bedöma vad som uppenbart inte skadar människors hälsa eller miljön.

Kontrollera med [Kemikalieinspektionens webbplats](#) för aktuell information.

Ämnen med vegetabiliskt eller animaliskt ursprung

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Azadiraktin från <i>Azadirachta indica</i> (Nimträd, Neem)	Insektsmedel.
Bivax	Sårbalsam. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Produkter vars bekämpningseffekt uppnås på enbart fysikalisk väg får användas utan godkännande av KemI.</i>
Gelatin	Insektsmedel. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Produkter vars bekämpningseffekt uppnås på enbart fysikalisk väg får användas utan godkännande av KemI.</i>
Hydroliserade proteiner	Lockämne. Endast för användning i enligt med godkända användningsmetoder tillsammans med andra lämpliga produkter i denna lista. Medlen används i en blandning med insekticid, I ekologisk produktion kan endast medel i denna förteckning komma ifråga. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med KemI:s webbplats för aktuell information.</i>
Lecitin	Svampmedel. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med KemI:s webbplats för aktuell information.</i>
Vegetabiliska oljor (t.ex. olja av mynta, tall och kummin).	Medel mot insekter, kvalster och svamp, groddhämmare <i>Produkter vars bekämpningseffekt uppnås på enbart fysikalisk väg får användas utan godkännande av KemI.</i>
Pyretriner utvunna från <i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i>	Insektsmedel
Kvassia från <i>Quassia amara</i> .	Insektsmedel, medel för avskräckning. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med KemI:s webbplats för aktuell information.</i>
Rotenon från <i>Derris spp</i> , <i>Lonchocarpus spp</i> , och <i>Terphrosia spp</i> .	Insektsmedel <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med KemI:s webbplats för aktuell information.</i>

Mikroorganismer som används vid biologisk bekämpning av skadedjur

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Mikroorganismer (bakterier, virus, svamp etc.)	

Ämnen som produceras av mikroorganismer

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Spinosad	Insektsmedel Endast om åtgärder vidtas för att minimera risken för huvudsakliga parasitoider (nyttodjur) och risken för utveckling av resistens

Preparat som ska spridas i ett ytskikt mellan odlade växter

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Järnfosfat (järn(III)ortofosfat)	Medel mot sniglar.

Andra ämnen som traditionellt används i ekologiskt lantbruk

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Koppar i form av kopparhydroxid, kopparoxiklorid, (tribasisk) kopparsulfat, kopparoxid och kopparoktanat	Medel mot svamp. Högst 6 kg koppar per hektar och år För fleråriga grödor får medlemsstaterna, föreskriva att gränsvärdet på 6 kg koppar får överskridas under ett visst år, under förutsättning att den genomsnittliga mängd som har använts under den senaste 5-årsperioden inte överstiger 6 kg. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med Keml:s webbplats för aktuell information.</i>
Etylen	För eftermognad av banan, kiwi och kaki; blominduktion hos ananas
Kaliumsalt (såpa) av fettsyror	Insektsmedel <i>Inga godkända preparat i Sverige. Produkter vars bekämpningseffekt uppnås på enbart fysikalisk väg får användas utan godkännande av Keml.</i>
Kalialun (aluminiumsulfat) (kalinit)	För att motverka mognad av bananer
Svavelkalk (kalciumpolysulfid)	Medel mot svamp, insekter och kvalster

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Paraffinolja	Medel mot insekter och kvalster. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Produkter vars bekämpningseffekt uppnås på enbart fysikalisk väg får användas utan godkännande av Keml.</i>
Mineraloljor	Medel mot insekter och svamp Endast i fruktträd och vin, olivträd och tropiska grödor (t.ex. bananer) <i>Inga godkända preparat i Sverige..</i>
Kaliumpermanganat	Medel mot svamp och bakterier Endast i fruktträd, olivträd och vin <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med Keml:s webbplats för aktuell information.</i>
Kvartssand	Medel för avskräckning. <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med Keml:s webbplats för aktuell information.</i>
Svavel	Medel mot svamp och kvalster, medel för avskräckning

Övriga ämnen

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
Kalciumhydroxid	Svampmedel Endast i fruktträd, bland annat i plantskolor, för att bekämpa <i>Nectria galligena</i> <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med Keml:s webbplats för aktuell information.</i>
Kaliumbikarbonat	Svampmedel <i>Inga godkända preparat i Sverige. Kontrollera med Keml:s webbplats för aktuell information.</i>

10. Bilaga 3. Lagstiftning

Vägledningen baseras på nedanstående EU-förordningar och nationella författningar och beslut om ekologisk produktion:

De grundläggande reglerna för ekologisk produktion finns i rådets förordning (EG) nr [834/2007](#)

Det finns dessutom tillämpningsförfordningar. I denna vägledning hänvisas oftast till produktionsreglerna i tillämpningsförfordningen, kommissionsförfordningen (EG) nr [889/2008](#). I denna förordning finns också regler för [kontroll, märkning och marknadsföring](#) av ekologiska produkter.

Sedan (EG) nr [889/2008](#) publicerades har det kommit tilläggsförfordningar till (EG) nr [889/2008](#):

Kommissionens förordning (EG) nr [1254/2008](#) om omställningsfoder, färgläggning av påskägg och användning av jäst i ekologisk produktion

Kommissionens förordning (EG) nr [710/2009](#) om bestämmelser för ekologisk produktion av vattenbruksdjur och alger. Förutom bestämmelserna om vattenbru och alger finns det också ändring om odling av proteinfoder samt några mindre andra ändringar.

Kommissionens förordning (EG) nr [271/2010](#) om tillämpningsföreskrifter för EU:s logotyp för ekologisk produktion.

Det finns också EG-regler om import från länder utanför EU i Kommissionens förordning (EG) nr [1235/2008](#).

Det finns svensk lagstiftning som kompletterar EU-förordningarna

Förordning ([SFS 2009:27](#)) om ekologisk produktion

Jordbruksverket har utfärdat kompletterande beslut till EU-förordningarna. Dessa beslut berör ekologisk växtodling:

Jordbruksverkets beslut om anslutning till kontrollsystemet av den 5 februari 2009 ([SJVFS 2009:09](#)).

Jordbruksverkets beslut om utsäde i ekologisk produktion av den 19 februari 2009 ([SJVFS 2009:21](#)).

Jordbruksverkets beslut om användning av rengöringsmedel i ekologisk produktion av den 19 februari 2009 ([SJVFS 2009:22](#)).

Jordbruksverkets beslut om retroaktiv omställning i ekologisk produktion ([SJVFS 2009:23](#)) av den 19 februari 2009.

Du hittar länkar till EU-lagstiftningen och till Jordbruksverkets beslut på Jordbruksverkets webbplats.

Kemikalieinspektionens författningssamling, Kemikalieinspektionens föreskrifter om bekämpningsmedel (KIFS 2008:3)

Miljöbalken (SFS 1998:808)

11. Bilaga 4. Definitioner

Nedan hittar du främst de relevanta definitioner som finns i EG-förordningarna för certifierad ekologisk produktion. I de fall det i förordningarna hänvisas till andra regelverk för vissa begrepp, har definitionen skrivits som det står i dessa regelverk. Alla definitioner är ordagrant återgivna ur författningstexterna.

Aktör: fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i denna förordning uppfylls inom de ekologiska företagen de driver.

834/2007 art 2 d

Animalieproduktion: produktion av tama eller tämjda landlevande djur (inklusive insekter).

834/2007 art 2 f

Behörig myndighet: den centrala myndighet i en medlemsstat som är behörig att anordna officiella kontroller av ekologisk produktion i överensstämmelse med bestämmelserna i denna förordning, eller annan myndighet som har tilldelats denna behörighet; den ska även, om så är lämpligt, innefatta motsvarande myndighet i ett tredje land.

834/2007 art 2 n

Beredning: arbetet med konservering och/eller bearbetning av ekologiska produkter inklusive slakt och kyckling när det gäller animalieprodukter samt paketering, märkning och/eller ändringar av märkning som gäller den ekologiska produktionsmetoden.

834/2007 art 2 i

Ekologisk: härstammande från eller med anknytning till ekologisk produktion.

834/2007 art 2 c

Ekologisk produktion: användning av produktionsmetoder som överensstämmer med de regler som fastställs i denna förordning i samtliga produktions-, berednings- och distributionsled.

834/2007 art 2 a

Foder: alla ämnen eller produkter, inbegripet tillsatser, och oberoende om de är bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade, som är avsedda för utfodring av djur.

(Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftningen, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfarande i frågor som gäller livsmedelssäkerhet)

Framställd av GMO: helt eller delvis framställd av GMO, men som inte innehåller eller består av GMO.

834/2007 art 2 u

Framställd med GMO: som är framställd genom användning av en GMO som sista levande organism i produktionsprocessen, men som inte innehåller eller består av GMO eller är framställd av GMO.

834/2007 art 2 v

Färdigförpackat livsmedel: varje enskild vara som i oförändrat skick är avsedd att tillhandahållas konsumenterna och storkök och som består av ett livsmedel och den förpackning i vilket det placerades innan det erbjöds till försäljning, oavsett om förpackningen omsluter livsmedlet helt eller endast delvis, men förutsatt att förpackningen avslutar livsmedlet på sådant sätt att innehållet inte kan ändras utan att förpackningen öppnas eller ändras.

834/2007 art 2 l

Genetiskt modifierad organism (GMO): en organism, med undantag för människor, i vilken det genetiska materialet har ändrats på ett sådant sätt

834/2007 art 2 t

som inte sker naturligt genom parning och/eller naturlig rekombination. Följande metoder för genetisk modifiering som ger upphov till organismer ska inte betraktas som GMO, förutsatt att de inte inbegriper användning av hybridnukleinsyramolekyler eller de genetisk modifierade organismer förutom sådana som framställts genom användning av en eller båda metoderna nedan:

Mutagenes

Cellfusion (inklusive protoplastfusion) av växtceller av organismer som kan utbyta genetiskt material genom traditionella förädlingsmetoder (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/18/EG av den 12 mars 2001 om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön och om upphävande av rådets direktiv 90/220/EEG – Kommissionens uttalande)

Hydrokultur: en metod för växtodling där rötterna uteslutande står i en mineralnäringlösning eller ett dött medium, t.ex. perlit, grus eller mineralull, till vilken en näringlösning tillsätts.

889/2008 art 2 g

Icke-ekologisk: härstammar inte från/har inte anknytning till produktion enligt förordning (EG) nr 834/2007 och den här förordningen.

889/2008 art 2 a

Jordbruksföretag: alla produktionsenheter som drivs inom ramen för en enda ledning i syfte att framställa jordbruksprodukter.

889/2008 art 2 e

Kontrollorgan: en oberoende privat tredje part som utför inspektion och certifiering av ekologisk produktion i överensstämmelse med bestämmelserna i denna förordning; den ska även, om så är lämpligt, innefatta motsvarande organ i ett tredjeland eller motsvarande organ som bedriver verksamhet i ett tredjeland.

834/2007 art 2 p

Marknadsföring: all framställning till allmänheten, på annat sätt än genom en etikett, med avsikten eller möjligheten att påverka och forma attityder, föreställningar och beteenden för att direkt eller indirekt främja försäljningen av ekologiska produkter.

834/2007 art 2 m

Märkning: varje ord, närmare upplysning, varumärke, märkesnamn, illustration eller symbol som avser och finns på förpackning, dokument, skylt, etikett, tavla, ring eller krage som åtföljer eller hänvisar till en produkt.

834/2007 art 2 k

Omställning: övergång från icke-ekologiskt till ekologiskt jordbruk inom en viss tidsperiod under vilken bestämmelserna om ekologisk produktion har tillämpats.

834/2007 art 2 h

Omställningsfoder: foder som producerats under omställningsperioden till ekologisk produktion, med undantag för foder som skördats inom 12 månader från inledningen av omställningen enligt artikel 17.1 a i förordning (EG) nr 834/2007.

889/2008 art 2 i

Produktionsenhet: alla tillgångar som ska användas inom en produktionssektor, t.ex. produktionslokaler, skiften, betesmark, utomhusrastgårdar, byggnader avsedda för djur, fisdammar, inneslutningssystem för alger eller vattenbruksdjur, upplåtelse längs kuster eller på havsbotten, lagerlokaler för växter, växtprodukter, algprodukter, animalieprodukter, råvaror och alla andra insatsvaror som är relevanta för denna särskilda

889/2008 art 2 f

produktionssektor.

Produktions-, berednings- och distributionsled: alla led från och med primärproduktion av en ekologisk produkt till och med dess lagring, bearbetning, transport, försäljning eller tillhandahållande till slutkonsumenten, och i förekommande fall märkning, marknadsföring, import, export och underleverantörsverksamhet.

834/2007 art 2 b

Växtproduktion: produktion av jordbruksgrödor, inklusive skörd av vilda växtprodukter i kommersiellt syfte

834/2007 art 2 e

Växtskyddsmedel: Verksamma ämnen och preparat som innehåller ett eller flera verksamma ämnen, i den form de levereras till användaren och avsedda att

834/2007 art 2 s

1.1. skydda växter eller växtprodukter mot alla skadliga organismer eller förhindra inverkan från sådana organismer, i den mån sådana ämnen eller preparat inte definieras på annat sätt nedan,

1.2. påverka växters livsprocesser på annat sätt än som näring (t. ex. tillväxtreglerande medel),

1.3. bevara växtprodukter, i den mån ämnena eller produkterna inte omfattas av särskilda bestämmelser om konserveringsmedel som har beslutats av rådet eller kommissionen,

1.4. förstöra oönskade växter, eller

1.5. förstöra växtdelar samt hämma eller förhindra oönskad tillväxt hos växter.